

Valforskning-
programmet

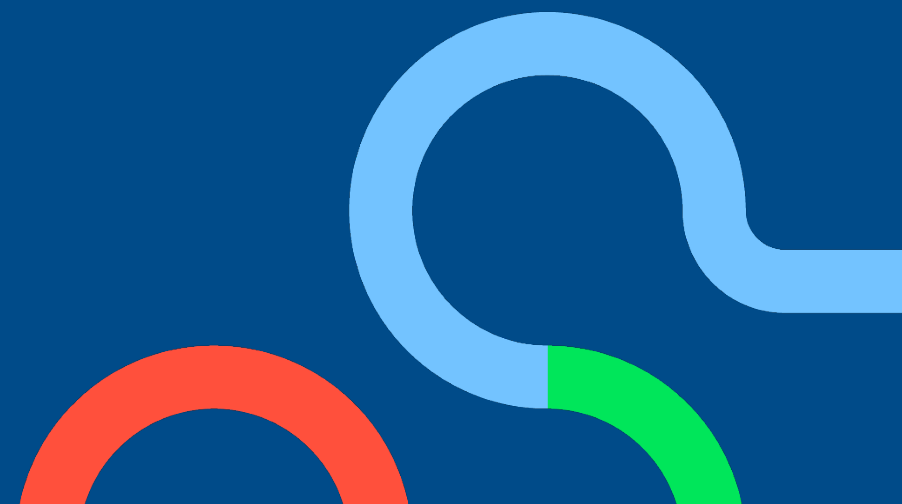

UNIVERSITY OF
GOTHENBURG

Valforskning- programmet

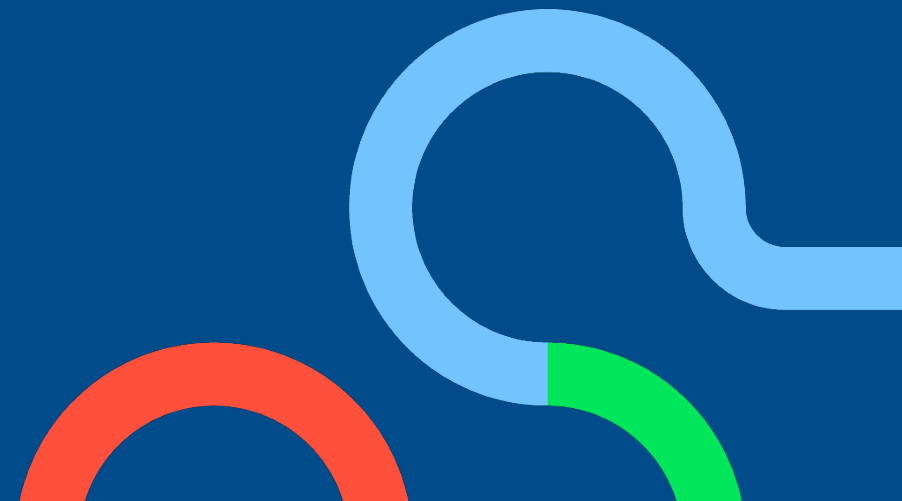
Statsvetenskapliga institutionen
www.valforskning.pol.gu.se

Vänster-högerpositioner i SOM 2019

JAKOB AHLBOM

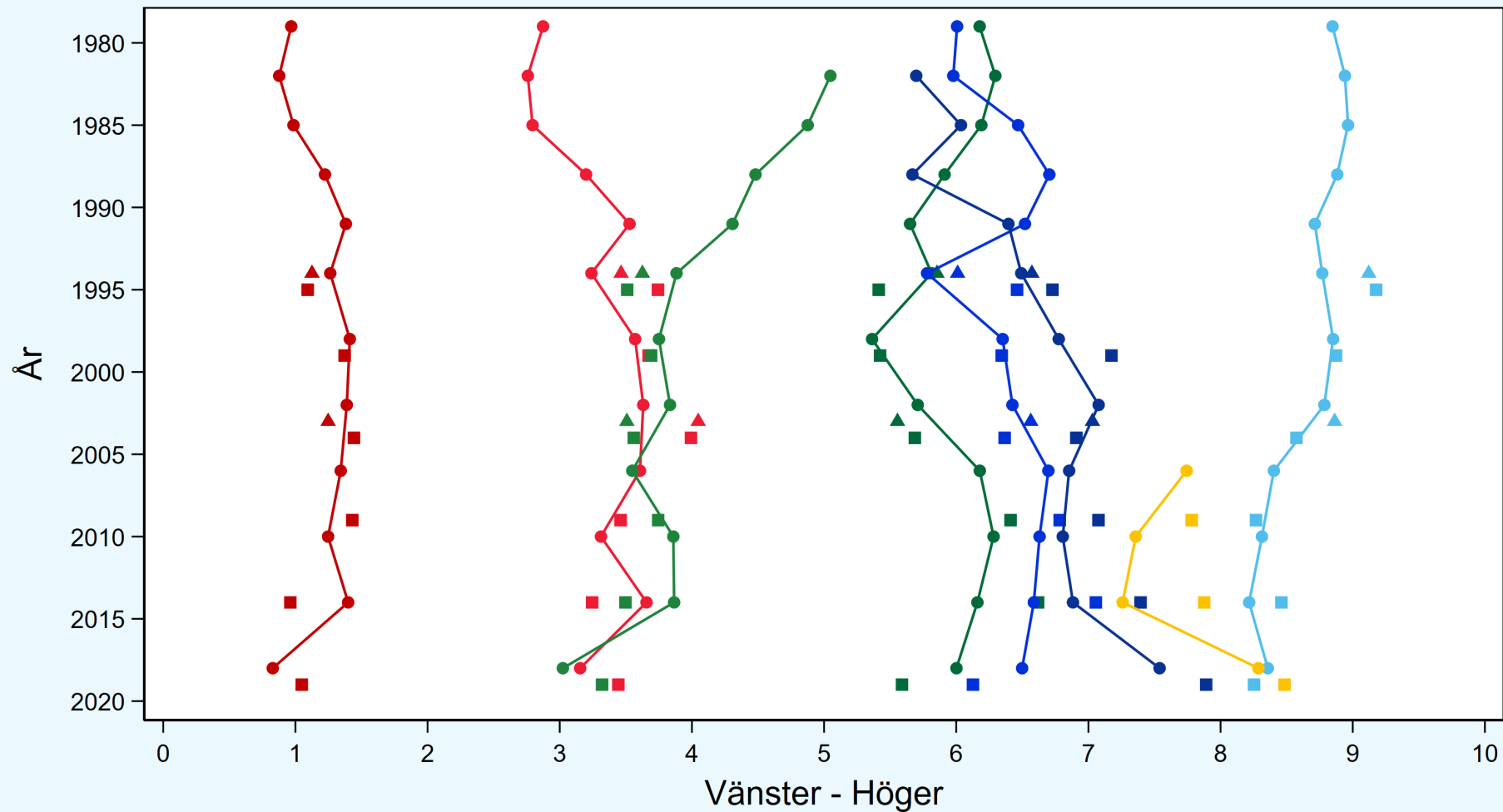
SOM-institutets utvärderingsresa
Falkenberg 2020

Bakgrund: Det svenska partisystemet i förändring

- Ett uppluckrat och snabbt föränderligt partiblocks-system.
- Frågor om partiers positioner bör därför ställas särskilt frekvent.
- De största förändringarna sker just nu på högerkanten:
 - Ett konservativt block i vardande?
 - Ett tripolärt partisystem? (Oesch & Rennwald, 2018)
 - "Many ways to be right"; "The battle for the soul of the right" (Gidron, 2016).
 - SD som nytt flankparti på högerkanten i EP 2019.

Partisystemet enligt Valundersökningarna 1979-2019

Frågeställningar

- Hur ser partilandskapet ut i SOM 2019 jämfört med tidigare mätningar?
- Vilket parti är längst till höger i SOM 2019?
- Hur ser det ut med svenskarnas enighet gällande partiernas positioner?

Respondenters subjektiva vänster-högerpositioner

R1: 12
R2: 10
R3: 10
R4: 7
R5: 8
R6: 10

F36 Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?

Klart till vänster	Något till vänster	Varken till vänster eller till höger	Något till höger	Klart till höger
☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

Respondenters perceptioner av partiernas vänster-högerpositioner

R1: -
R2: -
R3: 14
R4: -
R5: -
R6: -

F41 I politiken talar man ibland om vänster och höger. Var skulle du placera partierna på en skala mellan 0 och 10 där 0 står för långt till vänster och 10 står för långt till höger?

	Långt till vänster				Varken vänster eller höger						Långt till höger	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
A Liberalerna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
B Socialdemokraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
C Moderaterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
D Vänsterpartiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
E Centerpartiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
F Miljöpartiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
G Kristdemokraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
H Sverigedemokraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I Feministiskt initiativ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
J Och var skulle du placera <u>dig själv</u> på samma skala?	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Respondenters egna subjektiva vänster-högerpositioner

R1: 12
R2: 10
R3: 10
R4: 7
R5: 8
R6: 10

F36 Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?

Klart till vänster	Något till vänster	Varken till vänster eller till höger	Något till höger	Klart till höger
☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

Pearson's R= 0,86

Respondenters perceptioner av partiernas vänster-högerpositioner

R1: -
R2: -
R3: 14
R4: -
R5: -
R6: -

F41 I politiken talar man ibland om vänster och höger. Var skulle du placera partierna på en skala mellan 0 och 10 där 0 står för långt till vänster och 10 står för långt till höger?

	Långt till vänster					Varken vänster eller höger						Långt till höger
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
A Liberalerna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
B Socialdemokraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
C Moderaterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
D Vänsterpartiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
E Centerpartiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
F Miljöpartiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
G Kristdemokraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
H Sverigedemokraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I Feministiskt initiativ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
J	Och var skulle du placera <u>dig själv</u> på samma skala?											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

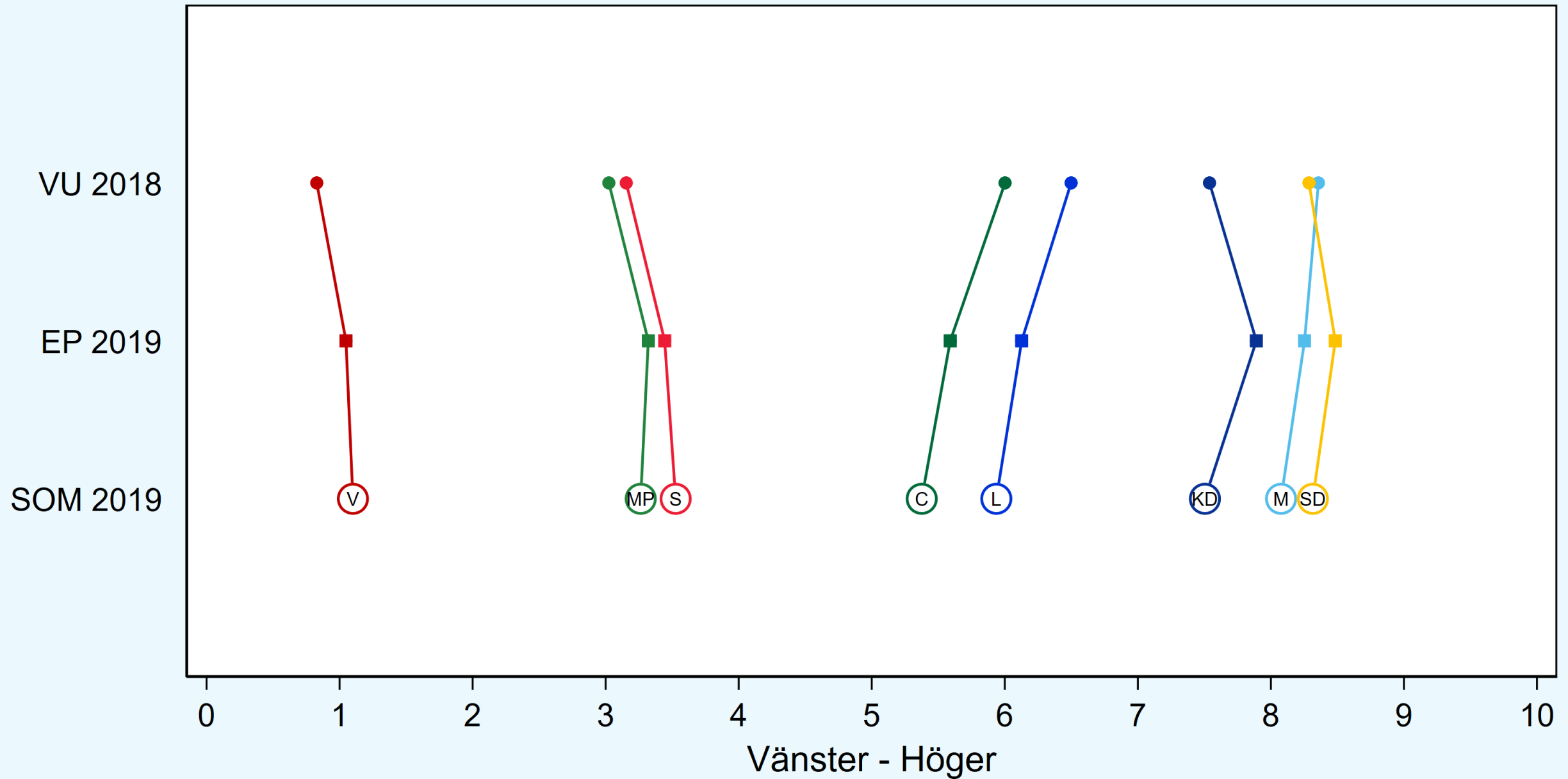
Svenska folkets perceptioner av partiernas vänster-högerpositioner i SOM 2019

F41 I politiken talar man ibland om vänster och höger. Var skulle du placera partierna på en skala mellan 0 och 10 där 0 står för långt till vänster och 10 står för långt till höger?

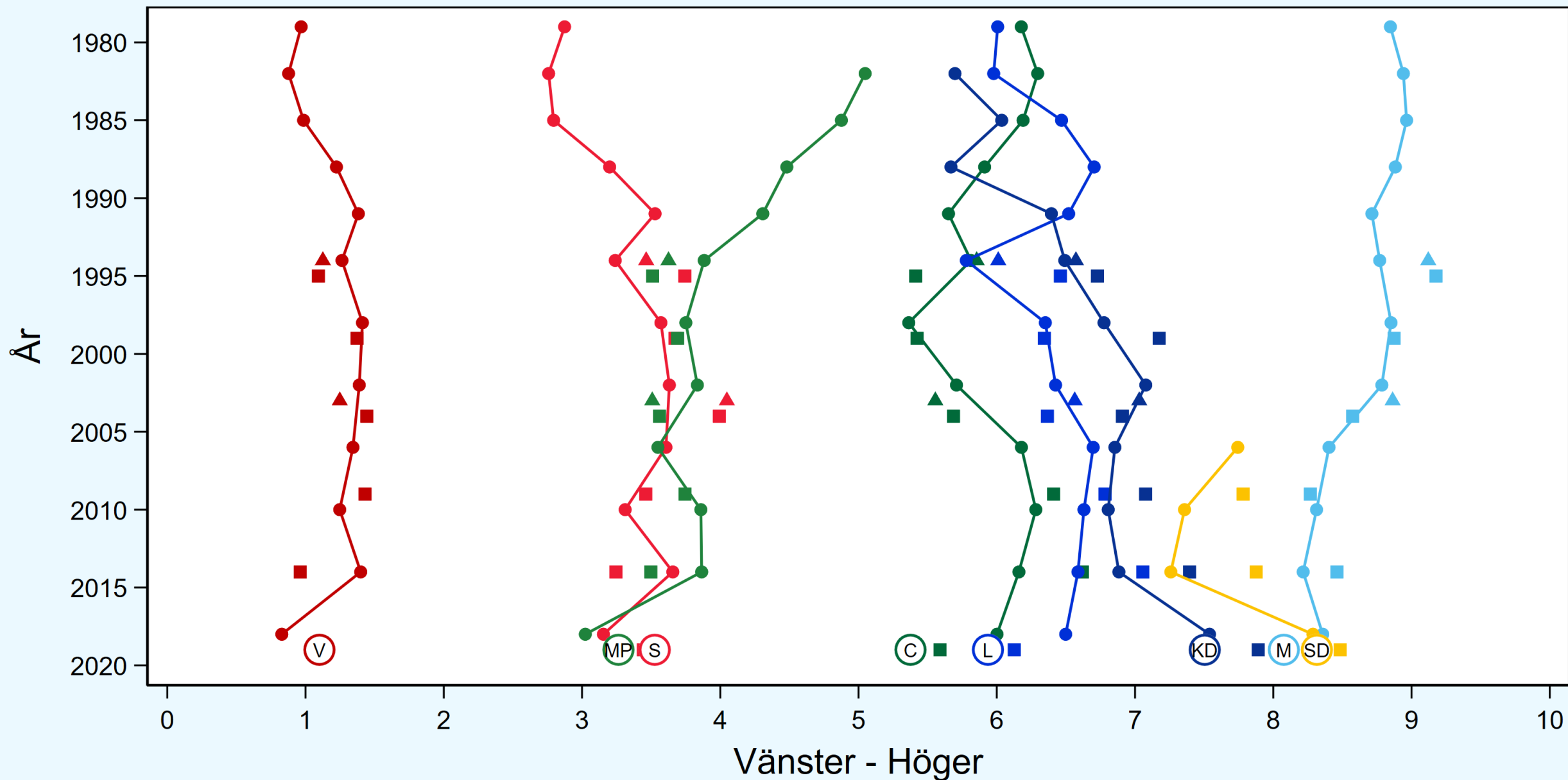
		Långt till vänster					Varken vänster eller höger					Långt till höger
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	Liberalerna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B	Socialdemokraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C	Moderaterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D	Vänsterpartiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E	Centerpartiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
F	Miljöpartiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
G	Kristdemokraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
H	Sverigedemokraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I	Feministiskt initiativ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

R1: -
R2: -
R3: 14
R4:
R5: -
R6: -

Partiernas vänster-högerplacering

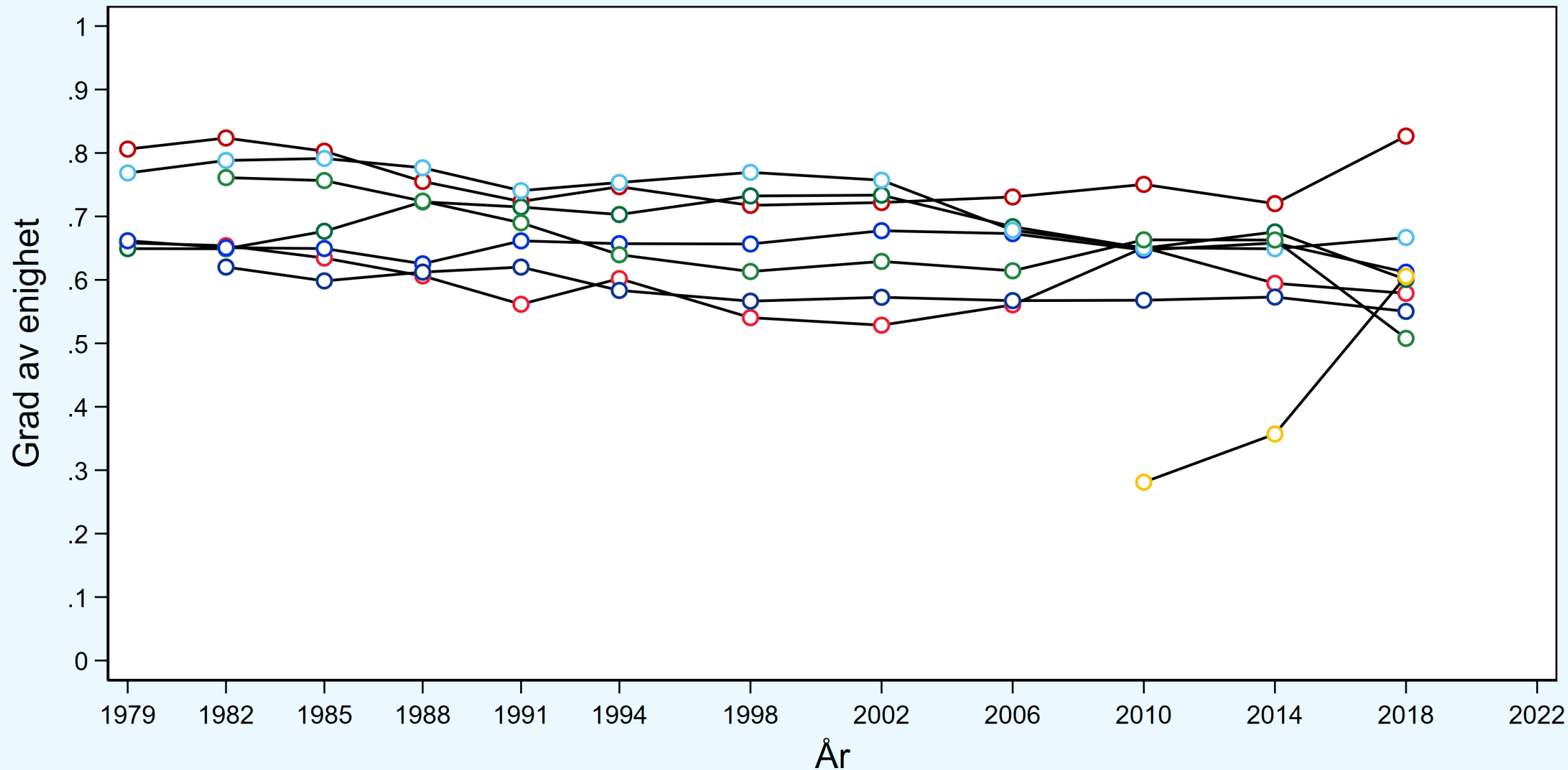
Partiernas vänster-högerplacering

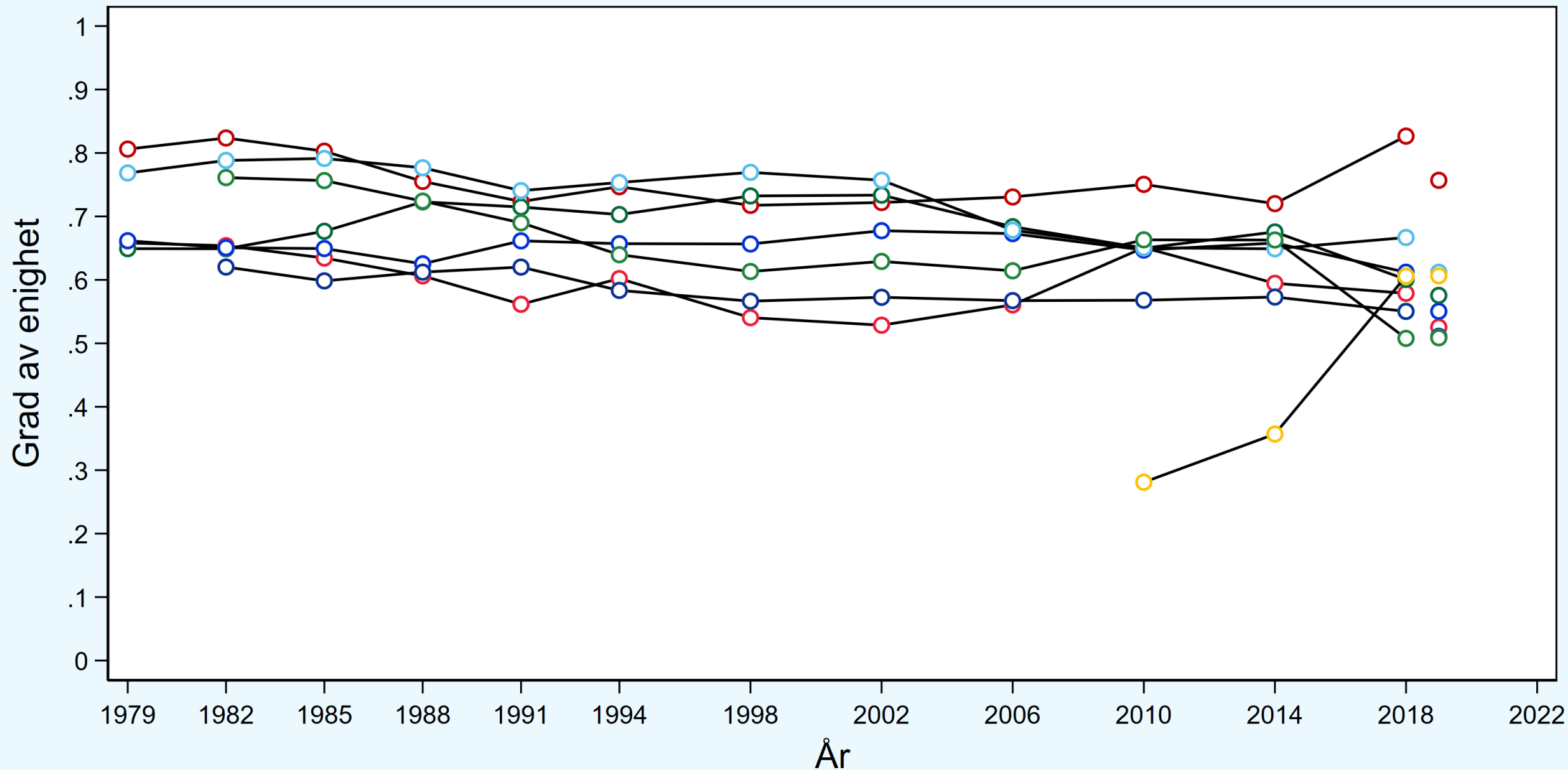
Svenskarnas enighet gällande partiets vänster-högerposition

- Vi använder här en "enighetskoefficient" (coefficient of perceptual agreement) som går från -1 (total oenighet) till +1 (total enighet) som tagits fram av Cees van der Eijk.
- Denna koefficient är mer lämplig att mäta variation på ordinala skalor än andra variationsmått (exempelvis standardavvikelse) eftersom andra variationsmått påverkas av ändpunkterna på skalan.

Enighet gällande partiernas vänster-högerpositioner

Enighet gällande partiernas vänster-högerpositioner

Svenska folkets egna subjektiva vänster-högerpositioner i SOM 2019

R1: 12
R2: 10
R3: 10
R4: 7
R5: 8
R6: 10

F36 Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala.
Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?

Klart till
vänster

☐

1

Något till
vänster

☐

2

Varken till vänster
eller till höger

☐

3

Något till
höger

☐

4

Klart till
höger

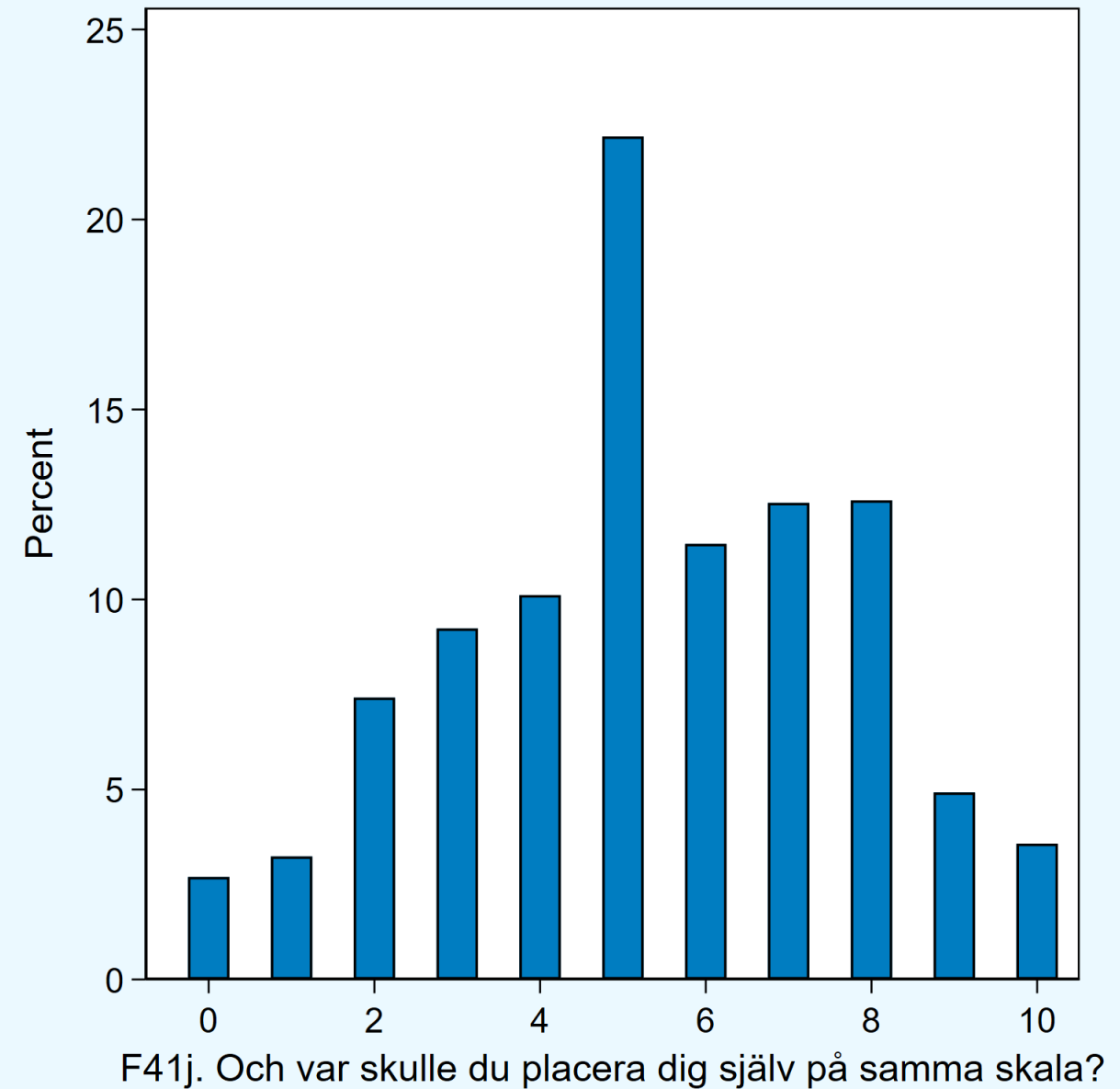
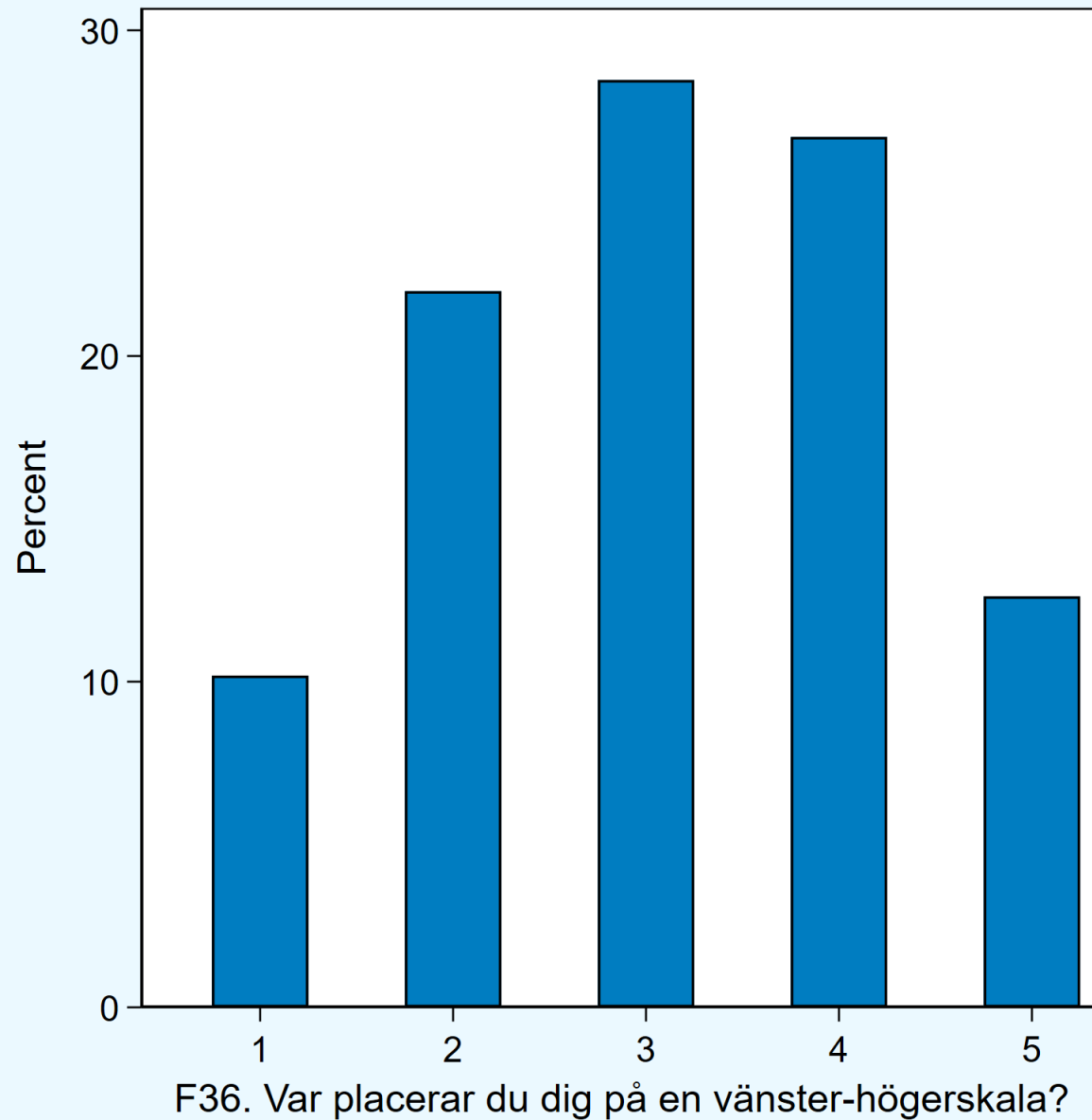
☐

5

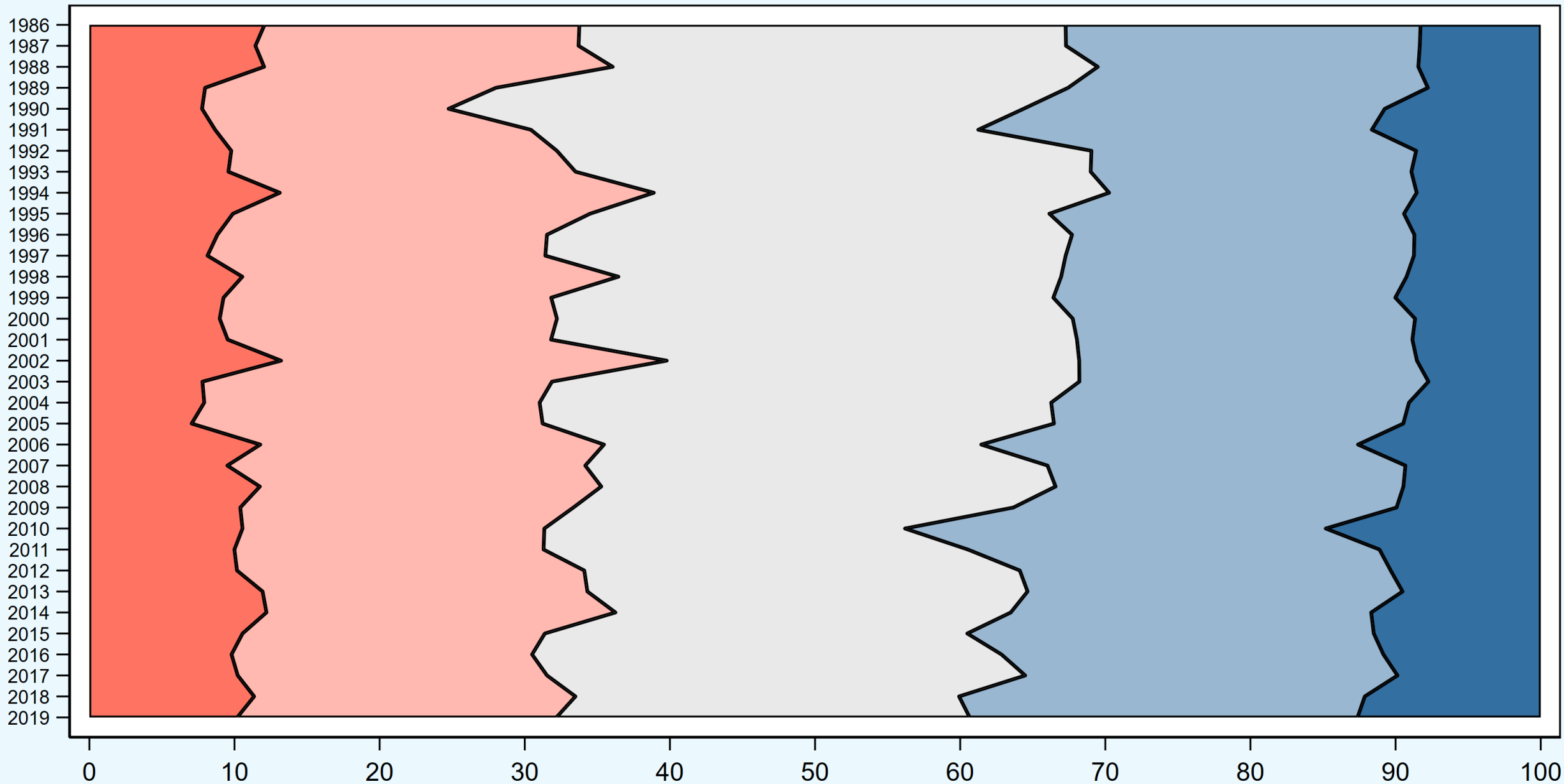
J Och var skulle du placera dig själv på samma skala?

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

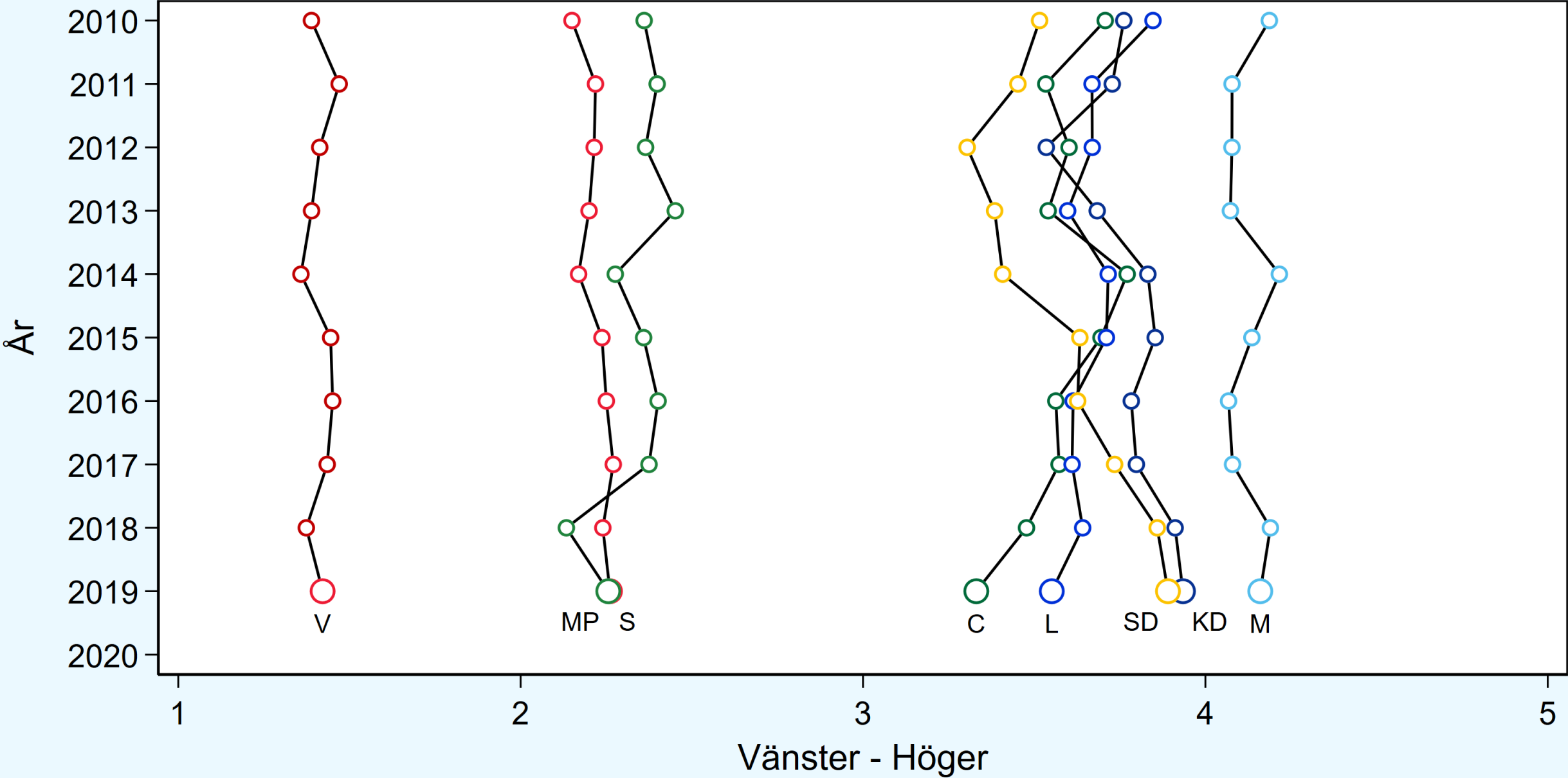
Subjektiv vänster-högerplacering

Andelen som placerar sig till vänster/mitten/höger på vänster-högerskalan

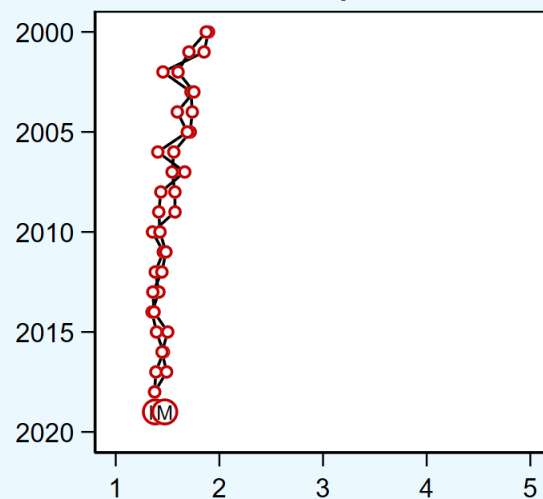
Subjektiv vänster-högerplacering

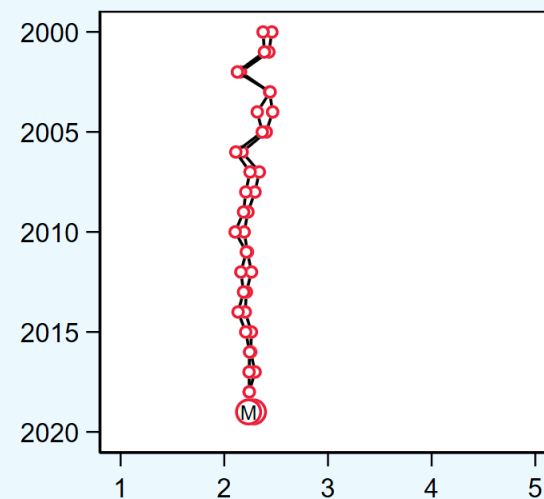
Validering av subjektiv vänster-högerposition: Partisympatisörers vänster-högerpositioner uppdelat på kön

Vänster-Högerposition: Män och kvinnor

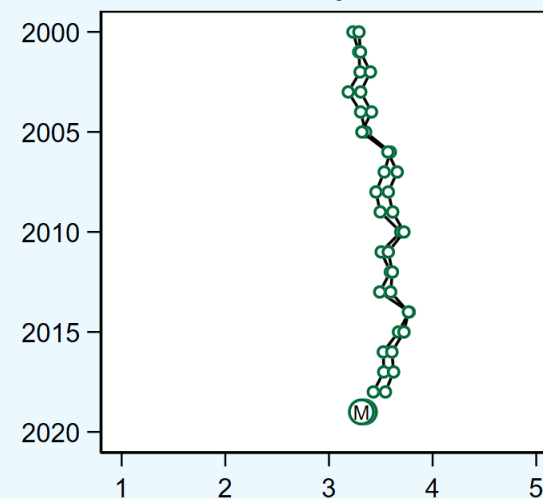
Vänsterpartiet

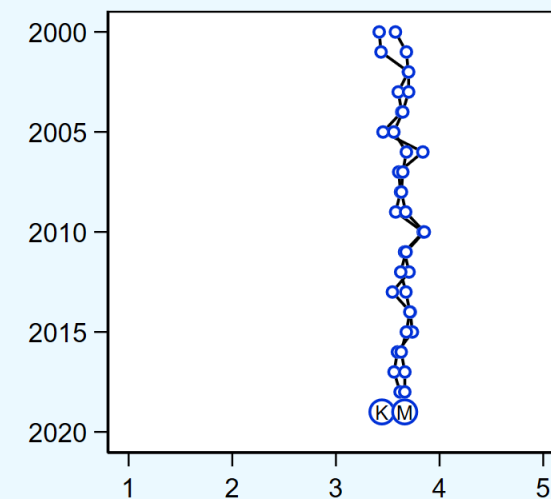
Socialdemokraterna

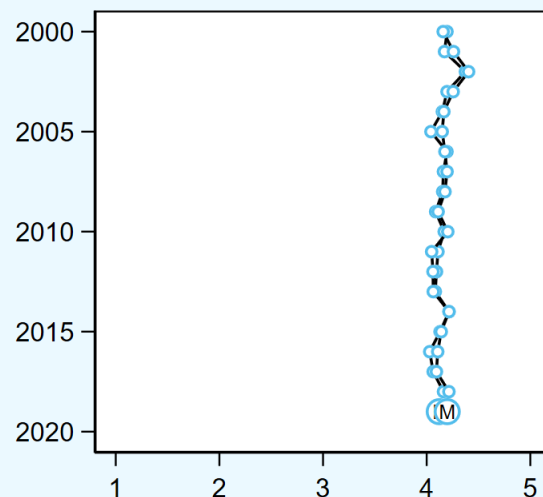
Centerpartiet

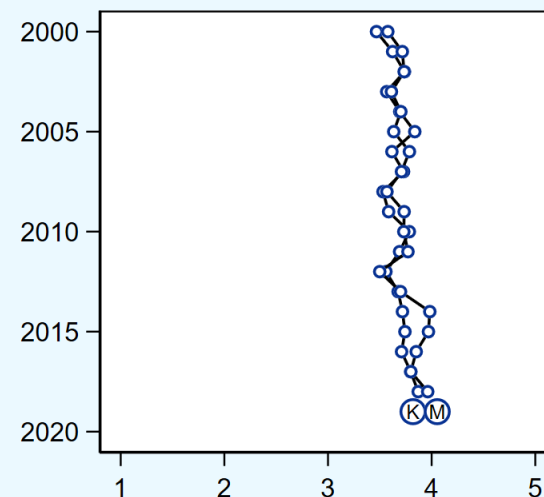
Liberalerna

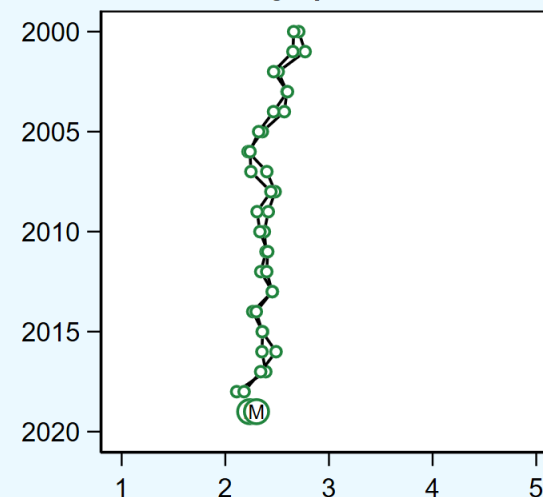
Moderaterna

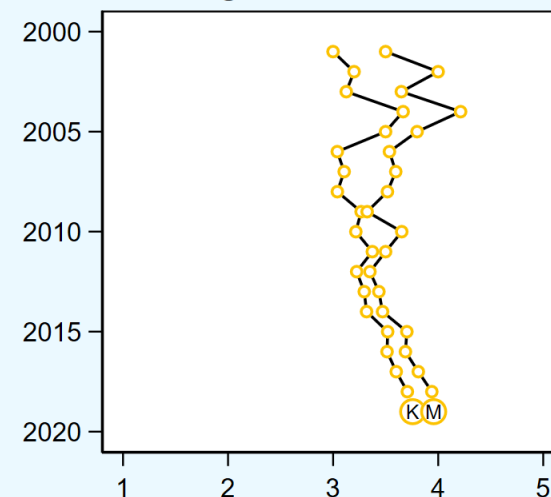
Kristdemokraterna

Miljöpartiet

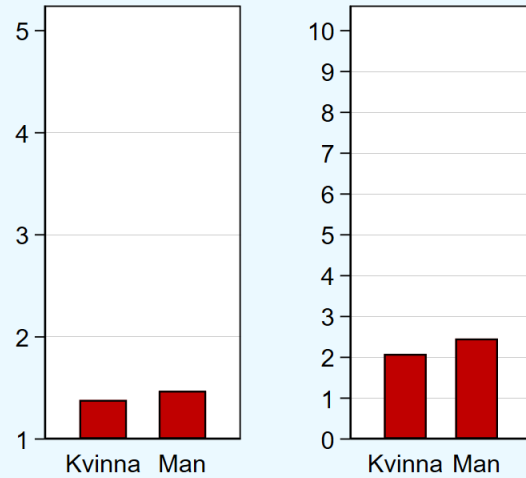

Sverigedemokraterna

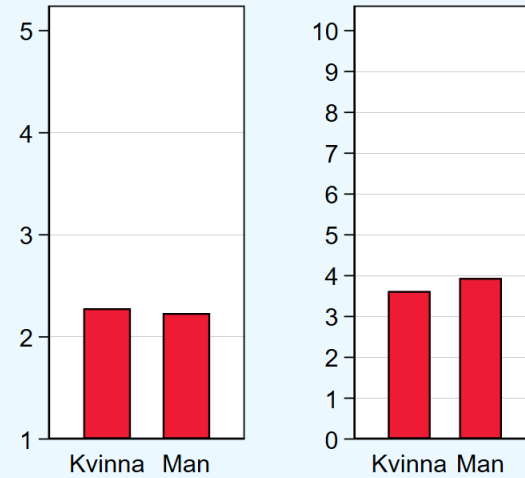

Skillnader i vänster-högerplacering mellan män och kvinnor

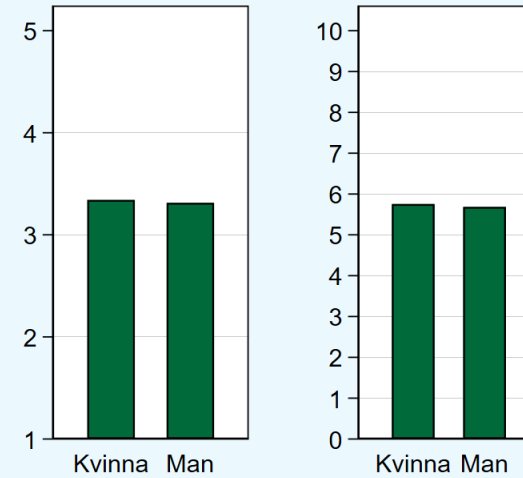
Vänsterpartiet

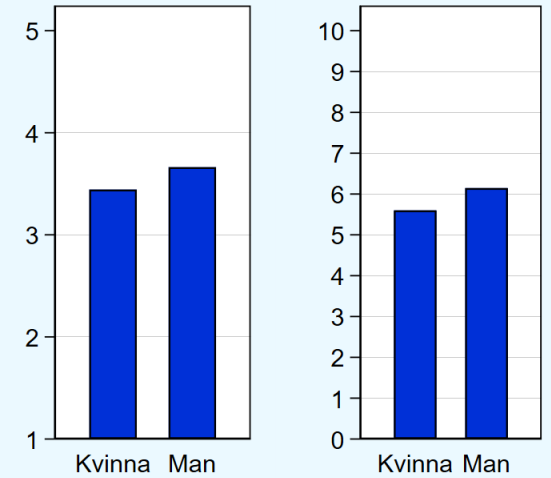
Socialdemokraterna

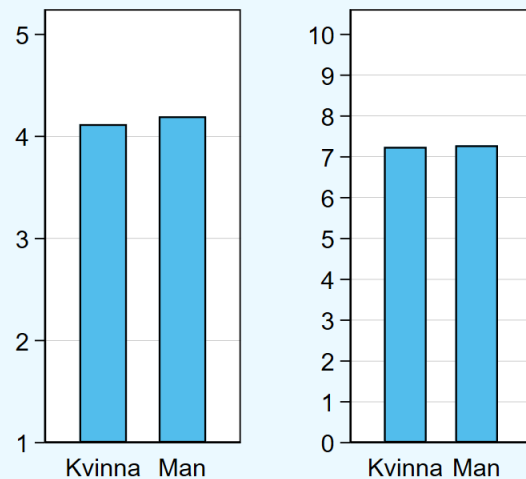
Centerpartiet

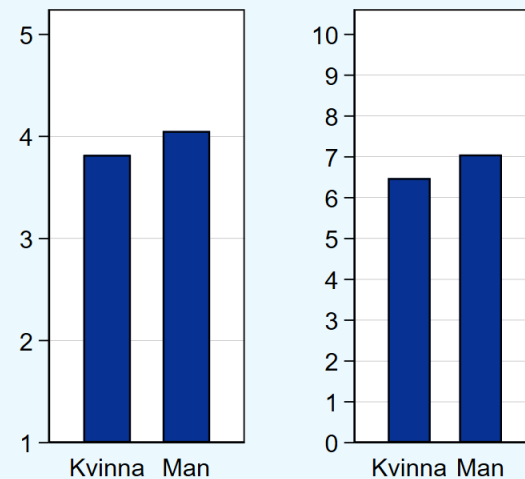
Liberalerna

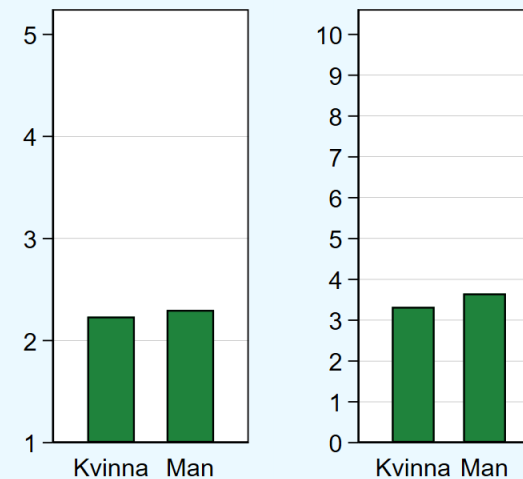
Moderaterna

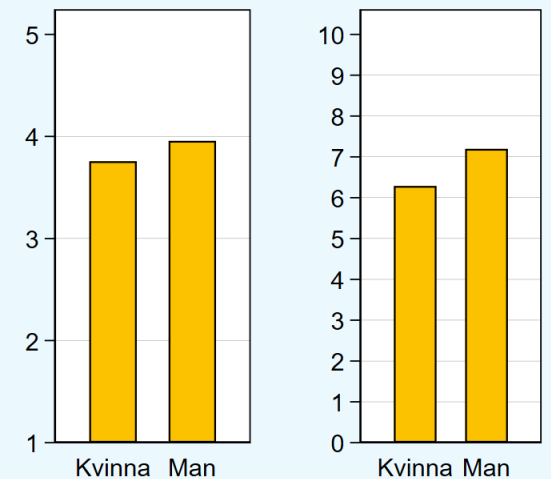
Kristdemokraterna

Miljöpartiet

Sverigedemokraterna

Svenska folkets näst bästa partier

R1: 13
R2: 12
R3: 12
R4: 9
R5: 9
R6: 13

F37 Vilket parti tycker du bäst om i dag?

A 1	☐ Vänsterpartiet	4	☐ Liberalerna	7	☐ Miljöpartiet
2	☐ Socialdemokraterna	5	☐ Moderaterna	8	☐ Sverigedemokraterna
3	☐ Centerpartiet	6	☐ Kristdemokraterna	9	☐ Annat parti: ..ANPARTI.....

Anser du dig vara en övertygad anhängare av detta parti?

- B 1 ☐ Ja, mycket övertygad
2 ☐ Ja, något övertygad
3 ☐ Nej

R1: -
R2: -
R3: 13
R4: -
R5: -
R6: -

F38 Vilket parti tycker du näst bäst om i dag?

A 1	☐ Vänsterpartiet	4	☐ Liberalerna	7	☐ Miljöpartiet
2	☐ Socialdemokraterna	5	☐ Moderaterna	8	☐ Sverigedemokraterna
3	☐ Centerpartiet	6	☐ Kristdemokraterna	9	☐ Annat parti: ..ANPARTI2.....

Svenska folkets näst bästa partier 1993-2019 (procent).

År	Näst bästa parti											Summa procent	antal svarande
	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	NYD	FI	Övrigt		
1993	12	13	12	26	10	7	9	0	10	0	1	100	1 481
1994	17	14	11	21	10	7	15	0	4	0	1	100	1 412
1995	15	17	15	13	10	8	21	0	0	0	1	100	1 426
1996	14	16	15	18	10	11	14	0	0	0	2	100	1 372
1998	21	15	9	12	12	18	12	0	0	0	1	100	1 476
1999	19	15	9	13	12	19	12	0	0	0	1	100	1 348
2000	17	20	7	12	13	20	10	0	0	0	1	100	1 260
2001	20	16	13	12	13	17	8	0	0	0	1	100	1 441
2002	20	16	10	20	11	12	10	0	0	0	1	100	1 454
2005	14	12	13	24	14	9	11	0	0	0	3	100	1 409
2011	12	15	11	18	12	6	21	4	0	0	1	100	2 602
2013	13	17	8	16	12	7	19	6	0	0	2	100	2 813
2015	11	14	12	13	17	7	13	7	0	5	1	100	2 592
2017	11	14	18	13	18	5	9	7	0	3	2	100	2 908
2019	11	15	13	10	15	16	9	8	0	0	3	100	1 359

Näst bästa parti

Bästa parti	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	Total
Vänsterpartiet	0,0	57,0	7,5	0,9	0,00	0,00	32,7	1,9	100
Socialdemokraterna	35,6	0,0	23,4	6,9	6,0	2,7	19,8	5,7	100
Centerpartiet	3,5	29,6	0,0	28,9	16,9	9,9	8,5	2,8	100
Liberalerna	1,8	12,3	40,4	0,0	31,6	7,0	3,5	3,5	100
Moderaterna	0,0	4,8	11,6	23,1	0,0	39,8	1,6	19,1	100
Kristdemokraterna	0,9	3,8	13,2	8,5	43,4	0,0	4,7	25,5	100
Miljöpartiet	19,8	45,4	25,6	5,8	1,2	1,2	0,0	1,16	100
Sverigedemokraterna	1,8	13,4	1,4	0,9	40,1	40,6	1,8	0,0	100

Näst bästa parti

Bästa parti	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	Total
Vänsterpartiet	0,0	57,0	7,5	0,9	0,00	0,00	32,7	1,9	100
Socialdemokraterna	35,6	0,0	23,4	6,9	6,0	2,7	19,8	5,7	100
Centerpartiet	3,5	29,6	0,0	28,9	16,9	9,9	8,5	2,8	100
Liberalerna	1,8	12,3	40,4	0,0	31,6	7,0	3,5	3,5	100
Moderaterna	0,0	4,8	11,6	23,1	0,0	39,8	1,6	19,1	100
Kristdemokraterna	0,9	3,8	13,2	8,5	43,4	0,0	4,7	25,5	100
Miljöpartiet	19,8	45,4	25,6	5,8	1,2	1,2	0,0	1,2	100
Sverigedemokraterna	1,8	13,4	1,4	0,9	40,1	40,6	1,8	0,0	100

Näst bästa parti

Bästa parti	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	Total
Vänsterpartiet	0,0	57,0	7,5	0,9	0,00	0,00	32,7	1,9	100
Socialdemokraterna	35,6	0,0	23,4	6,9	6,0	2,7	19,8	5,7	100
Centerpartiet	3,5	29,6	0,0	28,9	16,9	9,9	8,5	2,8	100
Liberalerna	1,8	12,3	40,4	0,0	31,6	7,0	3,5	3,5	100
Moderaterna	0,0	4,8	11,6	23,1	0,0	39,8	1,6	19,1	100
Kristdemokraterna	0,9	3,8	13,2	8,5	43,4	0,0	4,7	25,5	100
Miljöpartiet	19,8	45,4	25,6	5,8	1,2	1,2	0,0	1,2	100
Sverigedemokraterna	1,8	13,4	1,4	0,9	40,1	40,6	1,8	0,0	100

Sammanfattning i tre punkter

- Partierna rangordnas på samma sätt i EP 2019 som i SOM 2019.
- Sverigedemokraterna är placerat längst ut till höger även i SOM 2019.
- Svenska folket har blivit alltmer eniga kring Sverigedemokraternas positionering.

TACK!

